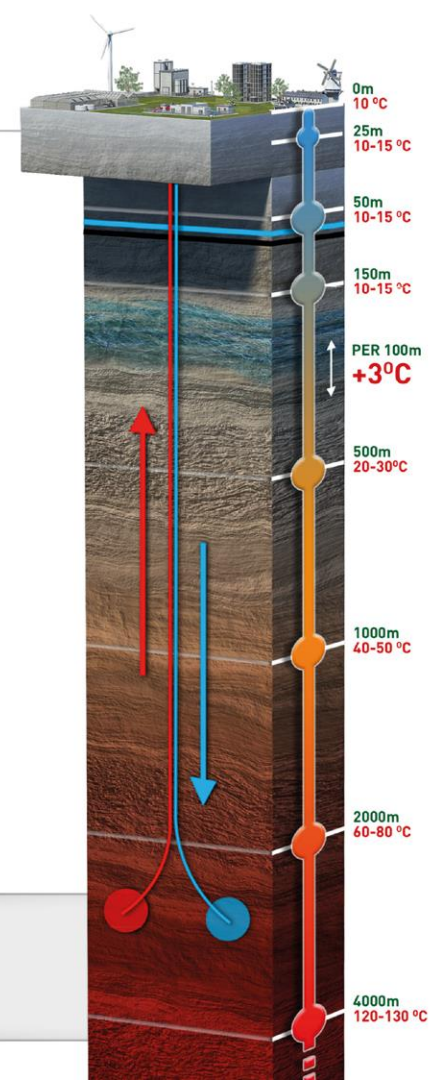
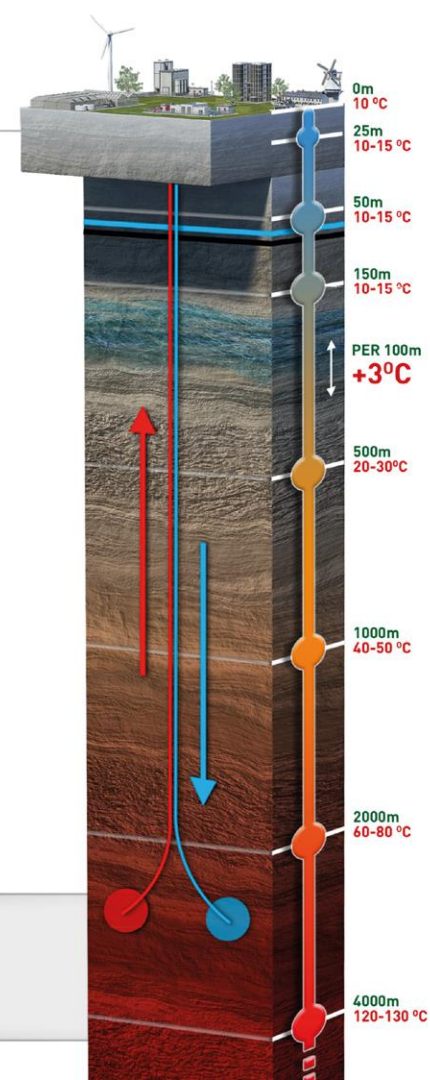

Toelichting in plenaire start

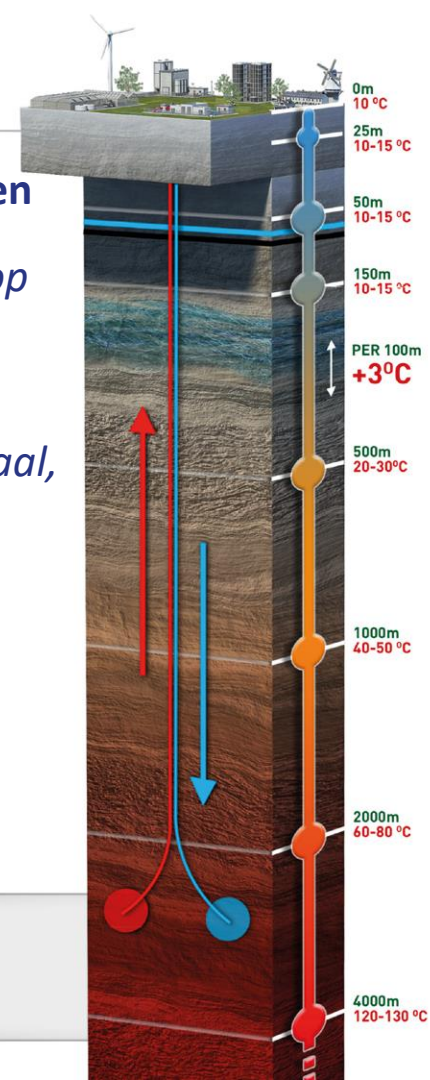
Thema D: Maatschappelijk draagvlak

- Aardwarmte is een bekende en gewaardeerde warmtebron
- Aardwarmte neemt een logische plek in wat betreft warmtebronnen in de energietransitie
- Aardwarmte wordt als veilig ervaren

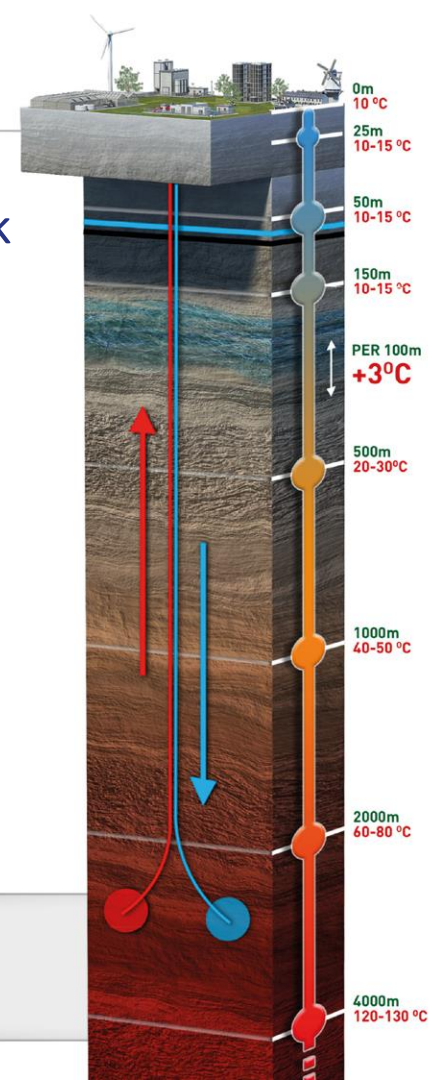
Resultaten maatschappelijk draagvlak

- **Geothermie vertrouwde informatiebron in (vak)media, op congressen en in (eigen) bijeenkomsten**
(VNG-congres, informatiebijeenkomsten aardwarmte, keynote sprekers op (internationale) congressen, UDG-seminar e.d.)
- **Ontwikkelde communicatiemiddelen**
(hoewerktaardwarmte.nl, folders, presentaties, filmpjes, educatiemateriaal, scanaardwarmte.nl, brochure warmtenetten e.d.)
- **Sterk netwerk informatie/draagvlak dragers en beïnvloeders**
(ECW, RES, NvdE, VNG, IPO, landelijke programma's, werkgroepen e.d.)
- **Inhoudelijke producten die bijdragen aan vergroten draagvlak**
(gedragscode, onderzoeken, ontwikkeling leidraad putontwerp, schadeprotocol SCAN e.d., crisisplannen, mediatrainingen)

Programma Werksessie Maatschappelijk draagvlak

- Verkenning participatiemodellen die bijdragen aan draagvlak
- Uitvraag onderzoek nulmeting draagvlak aanscherpen
- Focus ontwikkeling landelijke website aardwarmte (doelgroepen, informatie en vorm middelen)
- Uitvraag behoefte versnellen professionalisering (crisis, media, veranderende wet- en regelgeving)

Werksessie D: Maatschappelijk draagvlak

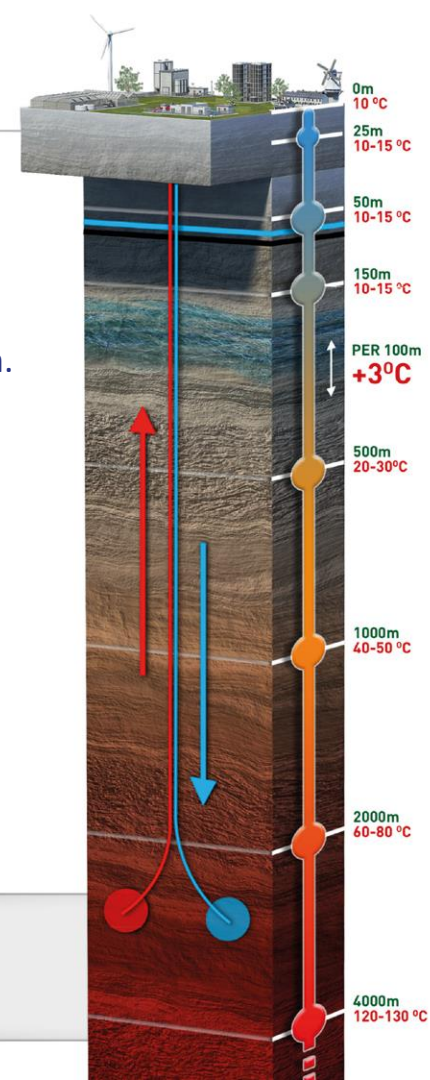
1. Verkennen project Participatiemodellen
2. Onderzoek maatschappelijk draagvlak aardwarmte
3. Ontwikkeling online landelijk platform over aardwarmte
4. Leren en ontwikkelen in 2020 op het gebied van maatschappelijk draagvlak

1. Participatiemodellen

Voorbeelden van participatiemodellen

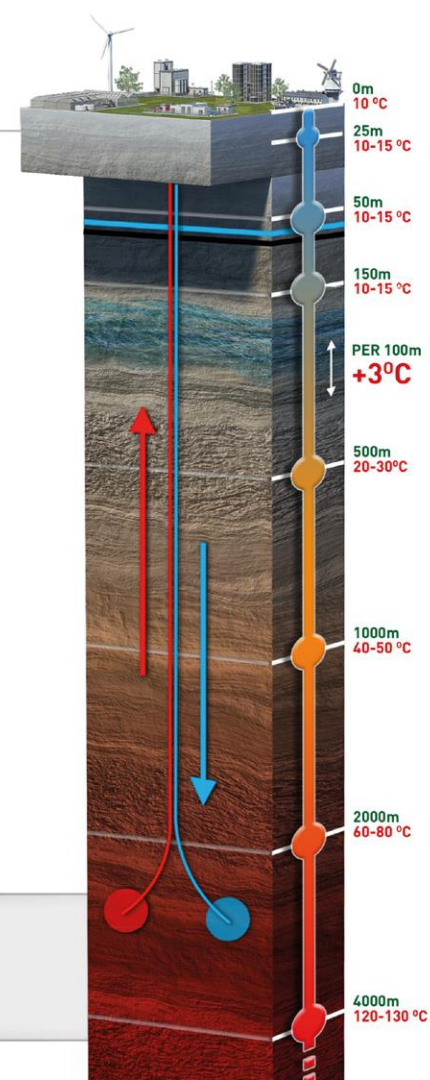
- **Distributieve rechtvaardigheid** heeft betrekking op een eerlijke verdeling tussen de lusten en de lasten van een project.
> omgevingsfonds, financiële participatie, bewonerskorting, investeren in omgeving, energiecoöperatie, coöperatief eigenaarschap, aandeelhouderschap,
- **Vertrouwde kennisbasis** met informatie waar alle betrokkenen het met elkaar eens zijn.
> joint fact finding, gezamenlijk opdrachtgeverschap aan experts, zelf metingen verrichten
- **Responsiviteit**, manier van signalen opvangen uit omgeving en wijze van interpreteren en verwerken. Ruimte creëren in project voor ideeën uit de omgeving
> landschappelijke inpassing, lokale medewerking aan ontwikkeling project (economische impuls lokaal), keurmerk: dit product is gemaakt met aardwarmte (voorbeeld: lokaal bier) of een museum/bezoekerscentrum openen, convenant

Kenmerk van geothermie: local for local (locatie staat vaak vast)

Huidige toepassing participatiemodellen in geothermieprojecten

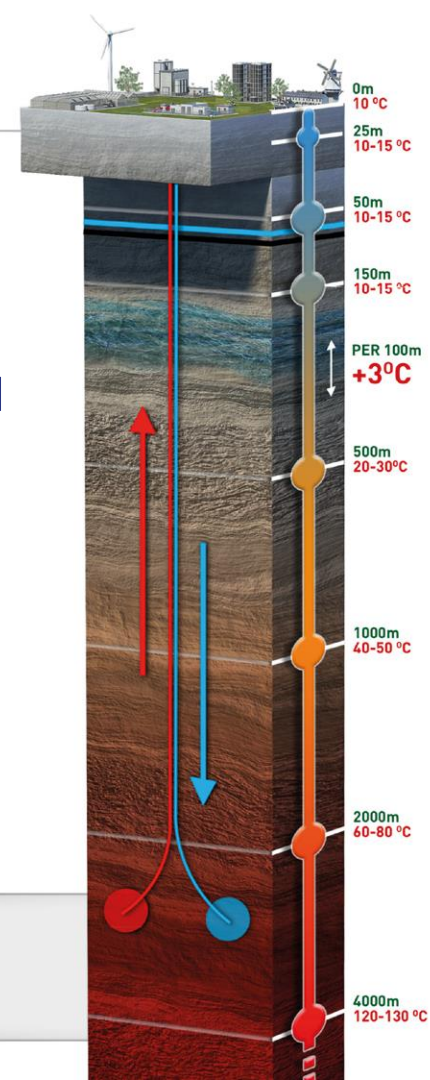
- De gedragscode omgevingsbetrokkenheid draagt bij aan professionalisering participatie. Er is een leidraad in ontwikkeling
- Proces participatie (vroegtijdig informeren, zorgvuldig betrekken omgeving) gebeurt in projecten
- Er is enige ervaring met/ ideeën over projectparticipatie als certificaten voor deelname, openen van een informatiecentrum. Deze kennis wordt nog niet gedeeld.

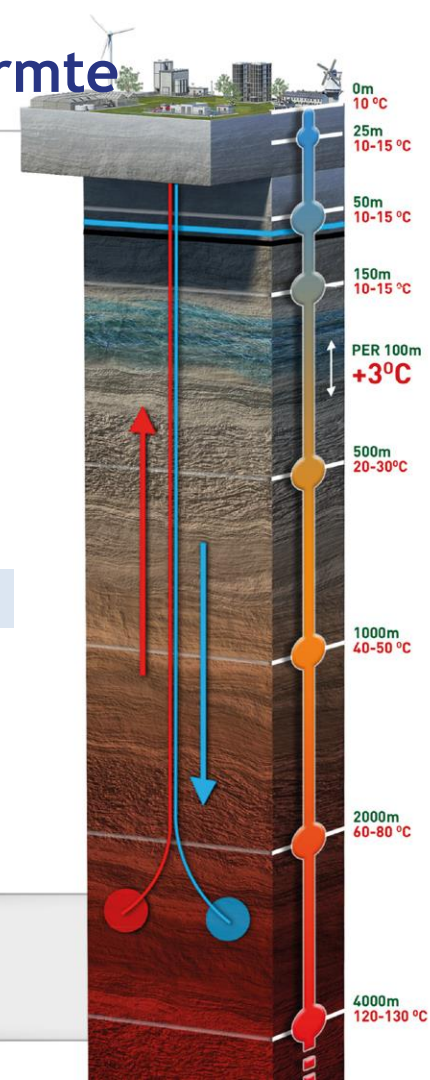
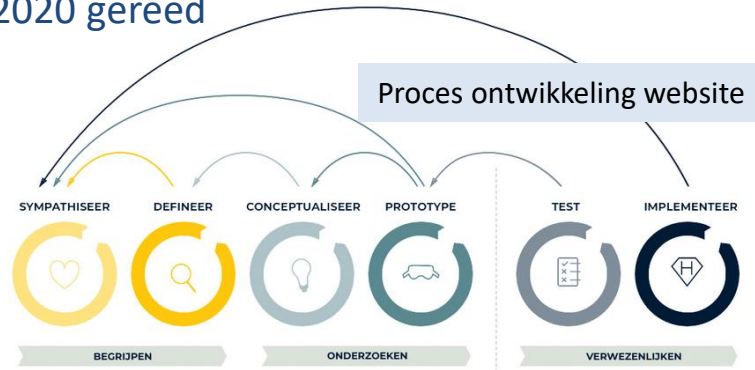
Behoefte ontwikkeling participatiemodellen

- Delen van kennis en ervaring uit geothermieprojecten en andere sectoren (bijvoorbeeld een benchmark) is gewenst voor geven van diverse mogelijkheden
  - Uitbouwen gedragscode belangrijk voor borging/zorgvuldigheid
  - Ontwikkeling projectparticipatiemodellen is een lokale aangelegenheid (locatie/situatie specifiek)
-
- Het heeft geen hoge prioriteit om modellen gedetailleerd uit te werken, maar wel om ervaringen te delen/inzichtelijk te maken
  - Het wordt in eerste instantie belegd in de werkgroep participatie/communicatie van DAGO

3. Ontwikkeling landelijk online platform aardwarmte

- Masterplan partners ontwikkelen gezamenlijk een website met informatie over aardwarmte
- De inhoud en vorm wordt gevalideerd bij de doelgroepen
- De ontwikkeling van de website wordt aangegrepen om (missende) informatie en informatievormen te ontwikkelen (zoals visuals en infographics)
- Verwachte planning: begin Q3 2020 gereed

Mogelijke doelgroepen website aardwarmte: een overzicht

Doelgroep	Uitsplitsing
Decentrale overheden	Gemeenten, provincies, waterschappen Splitting tussen ambtenaren (beleidsmedewerkers) en beslissers (bestuur, politiek)
Publiek algemeen	De (niet geïnformeerde) burger
Omwonenden	Van aardwarmte initiatieven
Innovatie & Educatie	Studenten, kinderen
Steunzenders	NvdE, ECW, RVO, ministeries, journalisten e.d.
Toeleveranciers	Zij die helpen aardwarmteprojecten van de grond te krijgen
Experts	Werkzaam in geothermie sector
Wetenschap	Kennisinstellingen, onderzoeksbureaus
Milieubewust / bezorgd	NGO's, belangengroepen, waterdrinkbedrijven

Doelgroepen voorkeuren uit twee werksessies

1. publiek algemeen
2. decentrale overheden
3. (beoogde) projectontwikkelaars
4. educatie

Ad1. speciale aandacht voor omwonenden geothermieprojecten

Ad2. maak een onderscheid tussen bestuurders en inhoudelijk ambtenaren en focus je op ambtenaren

Ad3. de sector weet zijn of haar informatie wel te vinden, het gaat om potentiële afnemers/ontwikkelaars die de juiste informatie moeten kunnen vinden

Ad4. de toekomstige generatie (kinderen, studenten)

Bloemlezing opmerkingen over ontwikkeling website

- Maak de informatie op de website niet té specifiek en houd de website in die zin 'toegankelijk' en zorg voor onafhankelijke informatie (voors en tegens in balans, betrouwbaar)
- Maak de informatie vorm aantrekkelijk > ontwikkel een ontwerpplan met informatie over aardwarmte die inhoudelijk klopt en aansluit op de doelgroep en maak deze deelbaar: een beeldbank, infographics, visuals, een timelaps van een geothermieproject e.d., een vlog.
- Laat concreet zien hoe geothermie er uitziet in gebouwde omgeving en licht toe hoe geothermie toepasbaar is in sectoren
- Gebruik voorbeelden internationaal
- Focus je op stilstaande beelden en gebruik (in eerste instantie) filmpjes die al bestaan. Aanvullend: er is ook behoefte aan tastbare aardwarmte uitleg (boorkoppen, schaalmodellen putten e.d.) en het beeldend maken van risico's en veiligheidsaspecten.

Nulmeting maatschappelijk draagvlak aardwarmte

- Het draagvlak voor aardwarmte in de samenleving lijkt nu neutraal tot positief te zijn. Dit is nog niet onderzocht
- EBN en SPG gaan een nulmeting onderzoek uitzetten om het draagvlak te meten en daarmee de houding jegens aardwarmte te meten
- Het is de bedoeling vanuit de nulmeting het maatschappelijk draagvlak (structureel) te monitoren

Het doel van het onderzoek is:

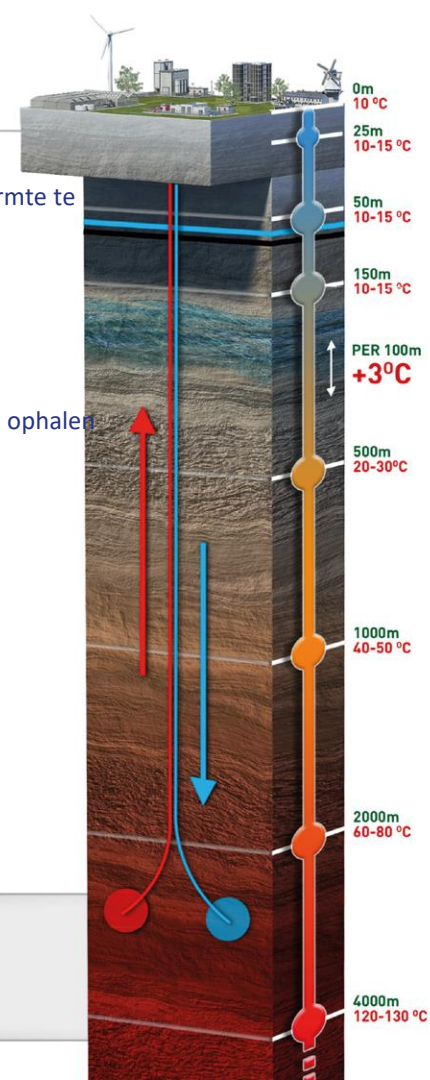
- Draagvlak aardwarmte meten in de samenleving
- Draagvlak aardwarmte (ook t.o.v. andere duurzame bronnen) en informatiebehoefte bij decentrale overheden meten cq ophalen
- Met het onderzoek aandacht voor aardwarmte vragen
- Resultaten openbaar beschikbaar stellen

Streef Planning onderzoek:

- Eerste helft 2020

Onderzoeksmethode

- Uitbesteden aan 1 of meerdere onderzoeksbureaus
- Samenwerken met steunzenders die min of meer hetzelfde doel hebben (ECW, IPO, VNG..)
- Kwantitatief en kwalitatief onderzoek en deskresearch
Kwalitatief: interviews decentrale overheden en bestaande geothermie projecten.
Deskresearch: gedragscode omgevingsbetrokkenheid, bestaande onderzoeken

Leren en ontwikkelen in 2020

- Er is gematigd behoefte aan het aanbod voor een mediatraining
- Er is behoefte aan een soort van 'Masterclass nieuwe wetten' (omgeving, mijnbouw, warmte) met als opmerking hierbij vooral aan te sluiten bij landelijke initiatieven op dit gebied en het geothermie specifiek te maken
- Er is animo mee te werken aan het (door)ontwikkelen van een sectorbrede crisiscommunicatie strategie als het gaat om bijvoorbeeld reputatiemanagement. Betrek DAGO/operators hierbij.

Afspraak: SPG zet deze vraag breder uit en op basis van animo faciliteert zij deze initiatieven.

